

LEBİB MEHMED EFENDİ'NİN TUHFİ VE NUHBE'YE TAZMİNÂTI (METİN)

Tuncay ÖZTÜRK

Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Mezunu

ÖZET

Manzum sözlüklerin bir kısmı yazıldıkları dönemlerde ve daha sonralarında okullarda ders kitabı olarak okutulmuş, bazılarında şerhler, tazmînâtlar yazılmıştır. Lebîb Mehmed Efendi 1785'te İstanbul'da doğmuş, çeşitli devlet görevlerinde bulunduktan sonra 1867 yılında vefat etmiştir. Lebîb Efendi, Tuhfe ve Nuhbe'ye yazdığı tazmînâtını 1847 yılında tamamlamıştır. Manzum bir sözlük olan bu eser toplam 55 varedir. 660 beyit ve bir tahmisten oluşmaktadır. Bu çalışmayla amacımız bu manzum sözlüğün metnini bilim âleminin istifâdesine sunmaktır.

Anahtar Kelimeler: *Metin neşri, manzum sözlükler, Tuhfe-i Vehbî, Nuhbe-i Vehbî, Lebîb Mehmed Efendi, tazmînât*

LEBİB MEHMED EFENDİ'S TAZMİNAT TO TUHFİ AND NUHBE (TEXT)

ABSTRACT

Some of the verse dictionaries have been educated as lesson books at the schools in the school periods that they have been written and explanations have been added to some others. Lebîb Mehmed Efendi was born in 1785 in İstanbul and after he had done various governmental functions, he died in 1867. Lebîb Mehmed Efendi completed the explanation which he wrote to Tuhfe and Nuhbe in the year of 1847. This work that is a verse dictionary is totally 55 foils. It is to occur from 660 beyit and 1 tahmis. Which this work, our aim is to present the text of this verse dictionary to the benefit of world of science.

Keywords: *Lebîb Mehmed Efendi, verse dictionaries, Tuhfe-i Vehbi, Nuhbe-i Vehbi, text publishing.*

Türk edebiyatında sözlük yazma geleneği, geçmişi oldukça eskilere uzanan bir gelenektir. Hatta bilinen ilk yazma eserlerimizden Divânu Lugati't-Türk de malum olduğu üzere bir sözlüktür. Bu eserde de olduğu gibi sözlükler bazen başka milletlere dilimizi öğretmek ya da diğer milletlerin dilini Türk insanının öğrenmesini sağlamak için yazılmış, bu amaçlarla medreselerde öğrencilere okutulmuştur. Kolay ezberlenmesi ve öğrenilmesi sebebiyle bu sözlükler manzum olarak da kaleme alınmıştır. Sünbülzâde Vehbî Efendi'nin Tuhfe ve Nuhbe adlı eserleri de böyledir. Tuhfe, 1782 yılında tamamlanmış Farsça - Türkçe; Nuhbe, 1799 yılında tamamlanmış Arapça - Türkçe manzum lugatlerdir. 19. yüzyılda yaşamış olan Mehmed Lebîb Efendi, Sünbülzâde Vehbî Efendi'nin bu manzum lugatlerini tazmin yoluyla bir eser meydana getirmiştir.

Tazmîn, başkasına ait olan bir mısra veya beyti isim tasrîh ederek veya etmeyerek intihâl veya tevâriid olmaksızın kendi şiirine alma sanatıdır. (Devellioğlu 2005: 1044) Lebîb Efendi eserini 1847 yılında tamamlamıştır. Mehmed Lebîb Efendi, Tuhfe ve Nuhbe'den çeşitli kit'aları alıp, beyitlerin her satırının altına veya üstüne kendi beyitlerini eklemek suretiyle tazminatını oluşturmuştur. Şu şekilde daha anlaşılır olacaktır:

Vehbî: Kovanıdur haliyye nahl arı şehd ü asel baldur
Lebîb: Cenâb-ı Hakk o hayvâna 'inâyet itmiş isti'dâd

Lebîb: Mezâk-ı ehl-i dilde tatlu söz şîrîn sohbetler
Vehbî: Şekerdür kand u sükker kim şekercüye dinür kunnâd

Arapça-Türkçe, Farsça-Türkçe yahut Arapça-Farsça-Türkçe sözlükler, asırlar boyunca sırf mensur değil, manzum olarak da meydana getirilmiştir. *Lugat-ı Feriştioğlu*, *Subha-i Sibyan* ve *Nazmu'l-Cevahir*, manzum Arapça-Türkçe sözlüklerin birkaç ünlü örneğidir. (Ceyhan 2008: 116-117) Türkçe - Arapça manzum sözlüklerin ortaya çıkma sebeplerinin başında, İslam kültüründeki çoğu çalışmada olduğu gibi, Kur'an ve hadisleri doğru anlama ihtiyacı gelmektedir.

Edebiyat ve şiir sanatının ortaya konulmasında dil ve edebi unsurlarından istifade edilen Farsçanın, öğrenilme zorunluluğu, Anadolu'da meydana getirilen Arapça sözlüklerin Farsça izahlı olmalarından hareketle bu sözlüklerin anlaşılabilirliği için Farsçanın bilinmesi gerektiği ifade edilmiş ve Farsçayı öğretmek amacıyla Türkçe-Farsça manzum sözlükler vücuda getirilmiştir.

Manzum sözlüklerin asıl yazılma sebebinin klasik tarz dil öğretiminde ders kitabı olarak kullanılması olduğunu söylemiştik. Bunun yanında sayıların, kültür-edebiyat ve vezin bilgilerinin öğretilmesi gibi amaçlar da pek çok şaire manzum sözlük yazdırmıştır. (Yılmaz 2008: 4) Ayrıca bu eserler dîvân şâirlerinin sanatta bir çeşitlilik vücuda getirmek için nazım lisanını ne garip mevzularda kullandıklarını göstermesi bakımından dikkate değer mahsullerdir. (Banarlı 1987: 782)

Mehmed Lebîb Efendi, Tophâne Rûz-nâmçecisi Mustafa Efendi'nin oğludur. 1785'te İstanbul'da doğmuştur. Çeşitli devlet görevlerinde bulunmuş, muhtelif tarihlerde Sırbistan, Arnavutluk ve Bosna cihetlerine muvakkat memuriyetlerle gönderilmiştir. Mevkufatiliğe, Zecriyye muhassıllığına (alkollü içkiler vergisi tahsildarlığı), Tersane müdüriyetine ve Harir Nezareti'ne tayin olmuştur. Bir müddet ma'zul kaldıktan sonra Şûrâ-yı Bâbîali Ziraat Meclisi âzâlıklarına memur olmuştur. 1840'ta Halep Defterdarlığına, 1843'te Rumeli Defterdarlığı'na tayin olmuştur. 2. Mahmud zamanında kurulan Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye'de (İlk Danıştay) âzâlık yapmıştır. 1857 yılında Takvîm-i Vekâyi ve Matbaa-i Âmire Nezâretine tayin edilmiştir. 1862'de bu görevdeyken 15.000 kuruş maaşla emekli olmuş ve 1867'de vefat etmiştir. Kabri Eyüp'tedir.

Lebib Efendi, başı büyük, beyaz sakallı, kısa boylu, vücudu enli bir zattır. Zamanının ilim ve irfan ile ma'ruf olan ricâlındendir. Konağında ilmî ve edebî sohbetler yapılır, bu sohbetlere sık sık Ziyâ Paşa dahi katılırdı. Meclisine mülâzimet edenlerden

(gidip gelenlerden) Lutfî Efendi, tarihinin basılmayan kısmında Lebîb Efendi'nin vefatından bahsederken şöyle der:

“...Şuh-meşreb, pîr-i cevan-nümâ, hüsn-i tabiat ve ülfet ü musâhabette yektâ, meclisiyle iğtinâm olunur bir şâir-i bî hemtâ idi.” (İnal 1988: 868)

Fatin Dâvud da tezkiresinde Lebîb Efendi'nin şairliği hakkında şu sözleri kaydetmiştir:

“Müşârün-ileyh sür'at-ı tab'a mazhar bir şâir-i kesrü'l-eser olup eş'ârı şâirâne ve üstadâne vâki olmuştur.” (Çiftçi 2007: 362)

Eser 1846'da Takvimhâne-i Âmire matbaasında basılmıştır. 55 varaktır ve kıt'alardan oluşmaktadır. Toplam 660 beyit vardır. Son bölümde bir de tahmîs bulunmaktadır¹. Metinde şairin Tuhfe'den aldığı beyitleri *italik*; Nuhbe'den aldığı beyitleri ise tırnak içine (“ ”) alarak gösterdik.

Meclis-i Valâ-yı Ahkâm-ı 'Adliyye A' zâsından Sa'âdetlü Lebîb Efendi Hazretlerinin Nuhbe vü Tuhfe Manzûmelerinden Ba'zı Kıta'ât-ı Beligâneye Nazm Eyledikleri Tazminât-ı Şâ'irâneleridir.

(Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün)

Taîrî adı Şîzer ü Şebzîr ü Yezdân u Hudâ
İns ü cinniñ hâliki'dir cümle eşyâyı odur
Vaşfidir Perverdgâr u Kirdgâr Âmurzgâr
Hazret-i rezzâk-ı âlem 'Âlimü'l-ğayb-ı vedüd
Görücü binâ vü dâna bilici ulu büzürg
Emr ü fermân-ı Hudâdır kullarınıñ olması
Rızık rûzî anı irişdirici rûzî-resân

Ol kerîm-i zü'l-celâle her nefes vâcib bize
Şâdıku'l-va' dü'l-emîn âlî-şiyem fahr-ı resül
Yaz nüvis oku be-h'ân Kur'an nevi çalış bi-güş
Şeyhîniñ üstâdınıñ her bâr-ı nuşu u pendini
Merdüm âdemdir civân-merdî sehâvet vir bi-dih
Bâ-huşuş olur ise in'am u infâk itdigiñ
Uçıcı perrende olmuştur melek adı sürüş
Elzem olan müslümâna emr-i Haqqı dinleyüp
Kîş milletdir şeri'at râh-ı dîn rûze oruc
Hâliki tevhid ü taşdıq iderek peygamberi
Mescide mezket dînür daği ezân bang-ı namâz

Luţfına ihsânına muhtâc yekser mâsivâ
Yaradıcı Âferînde Büzürgî Kibriyâ
Kâdir ü Qahhâr u Vâhid Hâlik-i arz u semâ
Hem daği pâyende bâkîdür hemîşe dâimâ
Vâhibü'l-âmâl Mevlâ-yı kerîm-i zü'l-âta
Merhametlü mihr-bân pâdâş u hayr ile cezâ
Bendesin merzûk ider her rûz u şeb şubh u mesâ
Şükr ü hamd oldı sipâs ü râsta medh ü senâ
Hem Muhammeddir sûtude ber-güzide Muştafâ
Eyleyip ahkâm-ı şer' i müctebâ-yı muhtedâ
Dinle bişnev aıla der-yâb oldı şud lâyıq sezâ
Huşlet-i memdühadır insânda cüd u sehâ
İzedî Haq yoluna virgi mağallinde be-câ
Cümlesi fermân-ber emr-i Hudâ itmez haţâ
Hem inanmak bâveriden lâyıq u câ'iz revâ
Emr-i Bâridir şalât-ı penc-gâh eyle edâ
Hem yegâne-güy mü'mindir dürüd oldı du'â
Kıl cemâ' atle namâzı bula tâ kalbiñ cilâ

¹ Verilen bilgiler Takvimhâne-i Âmire 1263 [1846] baskısına göredir. Bkz. 06 Mil EHT 1946 A 703.

Beş vakitte iktidâ idüp hülûş-ı kalb ile
Câhile nâ-dân mürâyî şüfîye sâlûs di
Ârif-i bi'llâh yekserî vâşilîn ü kâmilîn
Rüsteḥîz oldı kıyâmet cennete dirler bihişt
Cürmümüz 'afv eyleyüp hıfz eyleye Rabb-i raḥîm
Fâ' ilâtün fâ' ilâtün veznidir baḥr-ı remel
Zâyi' itme ben gibi ğaflet ile 'ömrün şaḥın

Di imâma piş-namâz hem uyulmuş pişvâ
İkisi de şeytanet-i pişe-gürüh nâ-sezâ
'İffet ehli pâk-dâmen ehli-i taḫvâ pârsâ
Va' fu 'annâ Rabbenâ v'erham lenâ yessir lenâ
Dūzaḥ olmuştur cehennem adı kırtulmuş rehâ
Okı öğren eyleyüp Vehbî Efendiye du'â
Eyle 'ilmiñle 'amel tâ olmaya sa'yiñ hebâ

(Mefâ' ilün / Mefâ' ilün / Mefâ' ilün / Mefâ' ilün)

Ulu şulṭâna şâhenşâh di ḥükm idici dâver

Ḥilâfet zâtınıñ ârâyişidir ḥaḫḫ-ı mevrûsı
Dinür hem pâdişâha şehryâr u ḥusrev u Dârâ
O şehden ḥaḫḫ-ı 'âlem sū-be-sū gördükce bu rütbe
Sitem zulm u şikâyetçilere hem dâd-ḥ'âhân di
Bihîşt-i 'Adne döndi istirâhat buldı bi'l-cümle
Mekân cây u zemîn yirdir ḳalem-rev eldeki ÷lke

Sipâh u hem sipeh leşker dinür başbūğa ser-gerde
Zamân-ı şevketinde ḳaḥramânlardan 'ibâretdir
Siper ḳalkān zırh cevşen cebe zırḥ adıdır cümle

Tüfenk ü ṭob uzaḳdan iş görür cümle girü ḳaldı
Demür âhen ḳalây erziz baḳır mis rüy tuçdur hem
Medâr-ı intizâm-ı devlet olan ba'zı şeylerden

Deñiz deryâ gemi keştî re'isi nâ-ḥudâ yil bâd
Seni işâl iden maṭlûbîña ḥaḫḫdır şaḥın şanma

Yaḳîñ olma meşev nezdîk sulṭânra selâṭîne
Şoḳulma ehli-ı câhîñ bezmine şıḳlet virüp dâ'im

Cihânîñ şâhı Ḥân-ı Abdülmecid-i merḫamet-
güster

Daḫı evreng taḫt u tâc imiş dîñîm hem efser
Bu şâhenşâha likîñ nâmını baḫş itdi İskender
'Adâlet dâd itâ'at idicidir emre fermân-ber
Bu kârı ber-ṭaraf itdi cihândan şâh-ı dîñ-perver
Cihân gîti re'âya zîr-dest iḳlîmdir kişver
Bi-ḥamdi'llahi vel-minneti ma'mûr oldı ser-tâ-
ser

Yoluna girdi himmet eyledi şâh-ı kerem-güster
Sipeh-büd dindi ser-dâra sipeh-sâlâr ser-'asker
Zamânı geçti bunlar şimdi olmaz ḫarbe tâb-
âver

Ḳılıc şimşir ü tiğ ü nîze mızraḳ deşnedir ḫaçer
Bu ma'denlerden 'âlât-ı cihâdî yaptılar ekşer
Dimişler ḳurşuna üsrüb gümüşdür sîm ü altun
zer

Ḥatardır olmaz ise 'avn u tevfiḳ-i Hudâ yâver
Açık yelken küşâde bād-bân baḫlu demür
lenger

Du'â-yı devlet-i şâhâneyi dâ'im idüp ezber
Uzaḳdan gör be-bîñ ez-dür daḫı baḫ dimek
binger

(Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün)

“Pâdişâh oldı imâm ol mü'minîne muḳtedâ”
Pişesi 'adl u 'atâ endîşesi cüd u şehâ
“Şâh-ı İslâma velî vü hem ḫalîfe dindi kim”
Emrine fermânına vâcib hemîşe inḳıyâd
“Çün ḫilâfet şer' ü ḳânûna muvâfiḳ salṭanat”

Yâ niḫân 'Abdülmecid pür kerem-i zıll-ı ḫudâ
“Öyle şâhenşâha zıllu'llâh ta'biri sezâ”
Müselmînedir ki şâhânesidir mültecâ
“Pâdişehlerdir ulü'l-emr-i 'adâlet intimâ”
Eylemekde ḫazret-i şâhenşeh-i şâhib-'atâ

Böyle hâkân-ı celîlü’ş-şân-ı ‘âlî himmetiñ
“Kencüm ü kudmüs-ı gâyetde mu‘azzam pâdişâh”
Şâhımız sultân-ı â‘zam şehriyâr-ı baħr u ber
“Efser-i şâhiye dindi tâc u ticân cem‘idir”
Hük-m-i şer‘î Ahmed’i bir ser tutar şâh-ı cihân
“Taht-ı sultânî serir ü cem‘i gelmişdir sürür”
‘Ömr-i sermedle olan ‘Abdulmecid hâna maķâm
“Dest şadr oldı vezire dinilür düstür kim”
Lafz-ı düstüra diger ma‘nâda virdiler selef
“Pek muķarrablar qarâbîn ü muşâhibdir habâ”
İçlerinden kâm-yâb olanları bî-reyb ü şekk
“Cenkte şiddet silâhıñ hiddeti şevket imiş”
İtmiş Allâhu Te‘alâ çünki şâhib-i iķtidâr

“Kıst u ‘adl olmuş mezâlimden teħşî eylemek”
Şer‘e taṭbîķ iledir ol pâdişâhıñ meşrebi
“Zîver-i fermân olan tuğrâ imiş tevķi‘ hem”
Hîn-i naşbında müşîrâ kereme ihsân olan
“Sikke ırılan maħale dindi dârü’ḍ-ḍarb kim”
Dâmen-i haşre kadar zîbâyiş-i ‘âlem olup
“Kullar olmuşdur memâlik ü memâlik mülkler”
Mülket-i İslâmı tevsi‘ eylesin Rabb-i mu‘în

“Caħfel ü ceyš ü ketibe cünd dinmiş ‘askere”
Revnaķıdır ‘âlemin âsâyiş-i şulħ u şalâħ

“Kâ’idü’l-ecnâd-ı ser- ‘asker gibi başbügður”
“Zîverin “nasrı min Allah” naşşıñ itsün müslimin”
“Fî sebîlillâh Haķ yolunda ya‘ni dîn için”
Âyet-i Kur‘ân ile mü‘minlere fermân-ı Haķķ
“Şulħı bozmaķda muħayyerlikde nebz u intibâz”
Haķ muvaffaķ eylemiş zât-ı humâyûnuñ seniñ

“Naşr-ı dâ’imle muvaffaķ ide Haķ dârâmızı”
Bu du‘âyı eylemek lâzım hemişe bende-gân
“Yâd-ı evşâf-ı mülûki virdi revnaķ nazmıma”
Kulluğum ‘arz eylemek şâh-ı cihân-bâna Lebîb

“Naşş-ı Kur‘ânî ile emrine vâcib iķtidâr”
Melce-i ‘âlem mu‘ayyen bî-kesân kehfü’l-verâ
“Hem melîk ile mülk oldı şeh-i şevket-nümâ”
Cedd be cedd irs eylemiş ‘Oşmâniyânâ kibriyâ
“Hem o tâc iklîl kim gevherle oldı pür-ziyâ”
Şâh-ı ‘âlem tâ be-maħşer fer vire yâ Rabbenâ
“Hem eriķe tahtdır kürsî daħı dinmiş aña”
Hıdmet-i şâhâneyi eyler hulûş ile edâ
“Asl-ı ma‘nâsı kavânîñ defteridir gâlibâ”
Anlara elzem olan her bâr-ı âdâb u hayâ
“Şıdķile ma‘rûf olanlar şâdıķıñ u aşdıķâ”
İtmeli yollu ķumanda ‘askeri ceng âşinâ
“Hem daħı kudret dimekdir vaşf-ı şâh olmak
revâ”

Şîme-i şâhenşeh-i devrân-ı bî-reyb ü riyâ
“Hem siyâset emr ü nehyiñ itmek icrâ dâ’imâ”
Eyler infâz emrini mânend-i aħķâm-ı każâ
“Ma‘nî-i menşür u fermân itâ‘at iķtizâ”
Hâşılâtı dem-be-dem müzdâd ola bî-intihâ
“Nâm-ı şâhî anda naķdine ola revnaķ-fezâ”
Fark iden bu iki cem‘in beynini bir ħarf-i yâ
“Şehr imiş mişr u beled hem köylere dindi
ķurâ”

Leşker-i İslâmı yâ Rabb itme nuşretten cüdâ
“Ordu ma‘nâsı mu‘asker ceng imiş ħarb u
vegâ”

Olması lâzım uşul-i ħarbede şâhib-i zekâ
“Dindi râyet hem ‘âlem bayrağa sancaķdır livâ”
Gice gündüz fikrini şarf eylemekde pâdişâ
“Kâfir ile ceng itmekdir cihâd u hem gâzâ”
Hâl icâb itmedikce naķz-i ‘ahd olmaz revâ
“Silm ü hem lîm ü tevâzu‘ şulħa dinmişdir
şehâ”

‘Âfiyetlerle mü‘eyyed eyleyüp şubħ u mesâ
“Eyyede’llâhu bi-naşrın dâimin sultânenâ”
Mâye-i faħr u mübâhât oldı eş‘ârım baña
“Oldı güyâ kim nazîr-i kışsa-i Şâh u Gedâ”

(Fe‘ ilâtün / Fe‘ ilâtün / Fe‘ ilâtün / Fe‘ ilün)

Boy ķadd toğrı sehi pek yaķışıklı zîbâ
Hele baķ ķâmet-i cânâneye de gör ne imiş

Şekl-i endâm-ı dilârâya söz olmaz aslâ
Şalınıp gezme ħurâm u yüce oldı bâlâ

*Hareket cünbüş ü reftâr şalınmağ yürimek
Gönül eglencesi maħbûba dilârâm dinür
Kimseye benzedemem sevdiğim ol mâh-veşi
Dindi sâzendeye râmişger ü fanbûra setâ
Hûş şadâ olması pek lâzım olur gerçi ki heb
Beñzemek mânden ü hem öyle dimekdir kalmağ
O mehûn ay u güneş dinse inanmam aşlâ
Bâd olsun ola bâşed ne-şevved olmaz hem
Ne bu efvâr-ı teğâful bana küsdün mü yine
Rûz gündüz bugün imrüz geçen gün dirüz
Bir vakit bul kerem et hânemi teşrif eyle
Şüste yıkanmışa hammâma dinür germ-âbe
Virmiş ol gül-veşe bir başka tarâvet hamâm
Peşm yûn penbe pamuk nerm daħı yumşaktır
Merhamet itmediñ üftâdeye güyâ kalbiñ
Oldı âyende gelici vü revende gidici
Gelsün âsâr-ı cünün çünki ‘aql başımdan
Fâ‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün
Pendini tutmalı ol pîr-i Lebîbâ dir imiş*

Yaķışık virmede her serv-i hîrâmân saña
Lîk üftâde-i nâ-kâmına bâ-şart-ı vefâ
Ya‘ni bana yalûnuz bir eşi yok bî-hemtâ
Güş kıl sem‘ -i haķikâtle odur rûha ğidâ
Irlamağ nağme ile oldı sürûd u hınyâ
Seg-i dergâhî ile küy-ı dilârâda dilâ
Mişli mânenđ gibidir meselâdır güyâ
Dilberin ‘ahd-i vefasında şebâti kaç‘ â
Ver ne yoħsa belî âri‘ acabâdır âyâ
Muntazır oldı gönül gelmediñ ey mâhliķâ
Şeb gice bu gice imşeb daħı yârin ferdâ
Tâze-rû olmalı dilâ ki efendim ammâ
Terlemişdir daħı hoy-gerde vü irâ zirâ
Ten-i nâzik-ter-i dildârımıñ andan a‘ lâ,
Seng taş saħt katı mermere dirler hârâ
Dil ser-i ķuyûna gâhice hayâlînde baña
Reft ğitdi gelür âyed hem ayağdaş hem-pâ
Dinse mu‘ciz-sühan Vehbi‘i şâniye sezâ
Eyle taħşîl-i hûner tâ ola ķadriñ a‘ lâ

(Fâ‘ ilâtün / Fâ‘ ilâtün / Fâ‘ ilün)

“Ol ki ‘aşkıñda senüñ men fî hevâk”
Sen kaçarken ‘âşık-ı nâ-kâmdan
“‘Âşık oldı şevķıla gören seni”
Her kimi bih bend-terâ ‘âşık-ı şâd
“Ya ħalîlî ey benim pek sevgilim”
Muħtemeldir sağ birağursan eger
“Sen gelür isen bana lev ci‘tenî”
Ey benim rûh-ı revânım mehveşim
“Senden ayrılmağ baña oldı ğumûm”
Şüd merâ ğamhâ cüdâ geşten zi tû
“Mâ şehidnâhu biz anı görmedik”
‘Âşıkı koğduñ yanıñdan dün gice
“Yâ Rabb oldıysa bu ķul ‘âşî saña”
Raħmetiñle ‘afv ķıl iħsân buyur
“Senden özge yok aña Ma‘bûd u Rabb”
Mağfîret itmez isen müşķil işi

Ĥasretiñle oldı dâ‘im derd-nâk
“Ĥanda görür ol seni eyne yerâk”
İtmesin mi sînesini çâk çâk
“Kâne şabben bi‘l-ğarâmi men re‘âk”
Tîğ-i cevriñle beni itme helâk
“Görirem bir ğün seni yevmen erâk”
Luř u iħsân eyleyüp bi‘bîm ü pâk
“Saña cânımdır fedâ rûhî fidâk”
İdemem bir şeyle zirâ iştirâk
“Kâne lî‘l-aħzânu minke‘l-infikâk”
Ki ide râh-ı vefâya insilâk
“Söyle kim geldi saña ķul men etâk”
Eyleyüp cürm ü ğünâha inhimâk
“Zâlike‘l-‘abdu ilâhî lev ‘aşâk”
‘Âciz ü nâçâr kuldur rû be-Ĥaķķ
“Mâ lehü rabbun ve ma‘bûdun sivâk”

(Fe‘ ilâtün / Fe‘ ilâtün / Fe‘ ilün)

*Ne ğuzel ya‘ni zihî efd‘ aceb
Eylemek ehl-i kemâle taħşîn*

Ma‘rifet ile hûner-i ilm ü edeb
Daħı şâyeste ü şâyân enseb

Oldı çeşbân u münâsib dimege
Serv-i ta' birine kıdd-i yâre
Fârisîde dağı müsta' meldir
Orasın öpme diler ki gönlüm
Oldı teb-ğâle girîven ü uçuk
Yâri gördükce gelür bendeñize
Heme dinse dükeli dir Etrâk
Didi lâzımlı degilken bu sözi
Herze-gû ol ki sözi şaçma ola
Bilür erbâb-ı sühân oldıgını
Duğt-ı rez duğter-i rez bâde dimek
Duğter-i bâde-fürüşun adınıñ
Sa'y u gûşış okumağdır ħ' ânden
Oğu öğren hüneri ħâzır iken
Fâ' ilâtün fe' ilâtün fe' ilün
Bunu tasdîk ider heb ' ukalâ

Ħayr içün şarf olınan sîm ü zeheb
Yaraşıklı dime mefhûmı sebeb
Olınur ya'ni ifâde mağlab
'Arabîde çeñe altı ġabğab
Dehen-i yârda zîbâyış-i leb
Ditremek lerze dinür sıtmaya tebb
Vehbî Efendi sözi idüp ağreb
Esrü dir Çâğatây yâ ni heb
Cümle güftârî ħilâf-ı meşreb
Lâf ma' nâsı güzâf u dağı keb
Merdüm-i ' âkıla olmaz mağlab
'Arabî tercümesi bint-i ' ineb
Buñatır ġayb ider her müzehheb
H'âce üstâd debistân mekteb
Ħıfz kıl sehv ü ħağadan yâ Rabb
Sebeb-i rıf' at olur ' ilm ü edeb

(Müstef' ilâtün / Müstef' ilâtün)

“Olmuş yañak ħad yüzdür muĥayyâ”
Olmaz müyesser ' uşşâk-ı zâra
“Ebkâr dinmek cümle kız oğlân”
Reftâr iderler nâz u edeble
“În ci'te leyllen gice gelürsen”
Şahbâ müheyyâ meclis müzeyyen
“Buşrâ lenâ çün müjde bizimçün”
Cânın virirse ' âşık sezâdir
“Oğlân ġulâm u hem ħul dimekdir”
' Âşık olanlar sen dil-sitân
“Ħamr oldı bâde lâ-teşreb içme”
Bed-nâm olurlar rüsvây olurlar
“Hem ' arf ü nükhet ħoĥuya dirler”
Fâik degil mi nükhetde perçem
“Aĥmağ ħarıya ra' nâ dinürmiş”
Lâyık degilken bu ġüne ta' bîr
“Yâ leyte şî' rî ħâşki bileydin”
Âdet idersin cevri ü cefâyı
“Yüksek ' aliyy ü aĥaç denî hem”
Şâĥib-i hünerler ħadri dem-â-dem
“Toğduñ felekde mânend-i pervîn”
Çeşmimi tenvîr itdi ħudümün
“Müstef' ilâtün ayıtdım ħaleminden”

ġül gibi dil-cü ġâyetle a' lâ
“Ĥaħbîl ü tel'îm öpmekdir ammâ”
Bi'l-cümle zîbâ mânend-i ħurâ
“Düşîze kızlar olmuş ' azârâ”
Ey mâh-ı tal' at şüh-ı dilârâ
“Fe'l-beytu ħâlîn hem oda tenhâ”
Va' d itdi vaş-ı yâri dilârâ
“Hem müjdeciye baĥşış ħuzeyyâ”
Olursa a' lâ hem kıdd-i bâlâ
“Olmuş esîrin cem' i usâra”
Men' itdi zîrâ Naşş ile Mevlâ
“Sarĥoş olanlar cümlesi sekârâ”
Ey ħâlî ' anber ey zülf-i büyâ
“Pek ħîb olana di fûĥ u reyyâ”
Sülpeklîk eyler her bâr zîrâ
“Maĥbûba dinmek bilmem ne ma' nâ”
Yârin vefâsı varmıdır eyâ
“Aşlı ne bunun mâ aşlu ħâzâ”
Ehl-i ma' ârif nâdân-ı ednâ
“Yüce senî vü pek yüksek esnâ”
Âfâħı tezyîn idüp ser-â-pâ
“Atlâ'te sa' den mişlü' ş-şüreyyâ”
Üstâd-ı kâmil Vehbî-i dâñâ

Bu çeşme-sâr bâğ-ı hünerden

“Âb-ı hayâtı yârâna icrâ”

(Müfte‘ ilün / Müfte‘ ilün / Fâ‘ ilün)

*Baňa merâ saňa turâ siz şumâ
Ağlayarak yalvararakdan didiñ
Sen tu merev gitme vü binşin otur
Yolda kıma didelerim şimdicek
Böyle çunin öyle çünân çün gibi
Cevr ü cefâ eylemeden maşşadıñ
Kağı kudâm üst odur in budur
İstemem ağyârı şorup kimseye
Nice çi-sân mişli besân bil bidân
Hecriñ ile çekdiğim endühlar
Düşkün olan ‘aşıkça üftâde di
Duht kıza bekiye pervâk di
Ehl-i tabi‘ at hareme girse de
Zengin olan şahşa tüvânger dinür
Sâ‘ili redd itmeyüp ihsân kııl
Aşçıya aş-peş di yimek hördeni
Maşbağ-ı tağdırden alur nasib
Pek eyü helvâ imiş efrüşe hem
Şehriler müjde virün hazz ider
Diñler iseñ nuşş iderim ben saňa
Bana kulak tutmaz iseñ söylemem
Müfte‘ ilün müfte‘ ilün fâ‘ ilün
Verziş idüp ‘ilm ü hüner kesbine*

Eylediñiz va‘ de-i vaşl-ı ibtidâ
Ben men ü biz mâ vü aña merverâ
‘ Ahde vefâ eyleyüp ey dil-rübâ
Er birevi gider iseñ gel biyâ
İşte begim hâl-i dil-i gam-fezâ
Çişt nedir ân o niçün çirâ
‘ Aşık olub sevdiğim dil-rübâ
Kişt dimek kimdir o kıanda kucâ
Eylediğün nâz u edâyı baña
Bes yetişir nice besî vü besâ
Bilmez iseñ nâmını ey nev-edâ
Başş iderem istek idersen saña
Hâdim ağadır dahı h‘âce-serâ
Vay aña kim olmaya ehl-i sehä
Behre naşib oldu dilenci gedâ
Neylemeli olmayıcağ iştihä
Sir toğ ac gürsine ve nâ-şitâ
İt‘ ame-i leyle-i vaqt-i şitâ
Şule lapa teşşiredir baqlavâ
Şarf idemem şöhetimi nâ-becâ
Ger şinevi pend kunem men turâ
İtme telef vaqtıñi bād-ı hevâ
Ehl-i ma‘ârifle görüş dâ‘imâ

(Mefâ‘ ilün / Mefâ‘ ilün / Mefâ‘ ilün / Mefâ‘ ilün)

“Telazzi od alevlenmek alevlendirmediñ ikâd”
Bu âhlar kim nümâyân oldu âteş-zâ resinemden
“Kovanıdır haliyye nahıl arı şehd ü ‘asel baldır”
Mezâk-ı ehl-i dilde tatlı söz şirin şöhetler

“Tarağkıbdur taraşşud-veş gözetmek intizâr ile”
Güzer-gâh-ı belâ-yı ibtilâ küy-ı dil-ârâya

“Elük hem elüke elçilik olmuş sefâret-veş”
Gönül hâlin saña nakl eylerem ey şeh zevâl olmaz

Murâduñ cevrden süz-ı dil-i ‘uşşâkı ey bi-dâd
“Şuvâz u hem leheb yalın yalılancıdır vağkâd”
Cenâb-ı Hakk o hayvâna ‘inâyet itmiş isti‘ dâd
“Şekerdir kıand u sükker kim şekerkiye dinür
kıunnâd”

Zamân-ı va‘ d-i vaşl-ı yârî dâ‘im ‘aşıkça mu‘ tād
“Raşad yol gözlenen yerdir ulu yola dinür
mirşad”

Nigârün güşına sük-ı figân ü nâle vü feryâd
“Dinür elciye vefd ü cem‘i gelmişdir vüfud
evfâd”

“Şebāk avcı duzaıkları şuruk hem ipleri olmuş”
Senūn ey şūh dām-ı zūlfūne murğ-ı dil-i zārım

“Esirlerdir sebāyā sebī vü istirkāk esīr itmek”

Saḅa ey Yūsuf-ı Mıṣr-ı melāḅat yekser ‘āşıklar

“Gulām u zen getiriciye ehl-i fişk u bed-kāre”

Gürūh-ı nā-sezā eşḅāş-ı kār-sāz-ı bed-ḅūya

“Muḅayyed oldı bağlanmış daḅı bağlamadır taḅyīd”

“Şebeh ve şibh ikisi beñzemek teşbīh beñzetmek”
Mīyān-ı ḅüb-rūyānda saḅa beñzer mi var gerçi

“Dimişler miçene tokmağa ḅaft u bekk ü dakk kaçmak”
Ḳazık kaçdı raḅīb ey şūh bezm-gedene pek beñzer
“Egerçi nefd u ısbāğ oldı ma‘nāda bitürmek hem”

“Muḅaḅkaḅ ol Kerīmullah hic va‘dinde ḅalef itmez”
Muvahḅid ḅullarım yaḅmam didi dūzaḅda āmennā

“O kim zemm ide ḅalkı sürmek ile ol irāğ andan”
Zemīmü‘l-ḅulḅ olur zemām olanlar iltifāt itme

Senūn zūlfūn ile tār-ı nigāḅ ‘āşık-ı nāşād
“Ḳanaş o şayd ma‘nāsında avcı ḅāniş u şayyād”

Beni ey şāḅ-ı ‘işve maḅlabımdır her çi bād
ābād

“Raḅīḅ ü ḅınn u ‘abd olmuş ḅul i‘ tāḅ eylemek
āzād”

Şaḅın kim i‘tibār idüpde olma nefsūne
münḅād

“Mü’ennes ise ḅavvāde dinür erkek ise
ḅavvād”

Kemend-i zūlfūne ‘uşşāḅı yāre ḅab‘-ı māder
zād

Ḳatādır rūy-ı yāri mihr ü māḅa ḅāme-i Bihzād
“Dinür her nesneniñ mişline nidd ü cem‘ idir
endād”

Murādım başına aḅyārın itdiḅin idüp irād
“Çiviye ḅazığa dindi veted cem‘ i gelür evtād”
Deḅil mümḅün zamān-ı firḅati her dem olur
müzdād

Nice iḅsān ü in‘ām ile eyler ḅulların dil-şād
“Huve‘r-rabbu‘l-kerīm inneḅu lā yuḅlifü‘l-
mī‘ād”

Ki zīrā öyle ādem nām u nāmūsı ider berbād
“Femen kāne yezummü‘n-nāse cennib ‘anḅu
bi‘l-iḅrād”

(Fā‘ ilātün / Fā‘ ilātün / Fā‘ ilātün / Fā‘ ilün)

Āsmān gökdür güneş ḅurşīd ü mihr ü āfitāb
Āfitāb-ı rūyuña nisbetle ḅübān-ı diger
Uyanık bīdār ımızganmış ḅanūde uyḅu ḅāb
Pek sevindim gördüm ol meh-pāreyi çeşmim biraz
Heybet ü ḅaşmet şükūḅ a‘lā dīmek vālā imiş
Devlet ü imānla ḅatm olmaḅ ‘ālemdede büyük
Tāb ḅāḅat piç bükümdür tolaşıḅdır daḅı
Ḳākül-i efkār ile her bār bu gönlümdeki
Fāş zāḅirdir ḅaber ma‘nāsı peyḅām u peyām
Lāyık olan ‘āşık-ı dil-zārının aḅvālını
Bulaşık alāyiş ālūden bulaşmaḅdır daḅı
Sīne-şāfān-ı maḅabbetden su‘āl itdim didi

Eyler ey mihr-rū senūn tāb-ı cemālinden ḅicāb
Yıldız aḅter māḅ ay aydınlığıdır māḅ-tāb
Gözüme girmez ḅam-ı ‘aşḅın ‘acāyib bir ‘azāb
Uyumuş ḅābīde dūnki gice dūş u dūş de ḅāb
Bā-ḅuşuş olur ise ‘ilm ü ma‘ārifden nişāb
Cāḅ-ı maḅşıbdır murādına irendir kām-yāb
‘Aḅlu fikri ‘āşıkın zūlfūn gibi bī-irtiyāb
İştilāḅ olmuş dinür fikr ü telāşa piç ü tāb
Ketm olunmaz ḅālimiz ey dilber ‘ālī cenāb
Oldı pürsīden su‘āl itmek daḅı pāsuh cevāb
Çirk-i dūnyādır viren ehl-i ḅulūba ızḅırāb
Ḳālīş ü şāfī vü ḅāşīñ oldı hep meḅḅımı nāb

Āremiden dinlenüp eglenme şabr oldı şekīb
Kārı taqđire havāle itmeyüp kār-ı ‘abeş
Āb-gīr oldı şu cem‘ oldığı yir tal-āb hem
Gerdiş-i gerdüne diğkat olsa güyā mihr ü mäh
Dest-i hoşumdur getürdüm Hıttā-i Īrāndan
Gevher-i ‘ālem behā-veş Rūmda buldı revāc

Her bir işde ibtidā lāzım olan kār-ı şevāb
Pek yilüp gezmek tek-ā-pū ya‘ni ivmekdir şitāb
Ağlamağdan dide-i āşüfte hasret-me‘āb
Āsyāgerdir degirmenci degirmen āsyāb
Tuħfe-i Vehbī Efendi dinilen ā‘lī-kitāb
Kāle-i mülk-i ‘Acemdir bu kitāb-ı müstetāb

(Fā‘ ilātün / Fe‘ ilātün / Fe‘ ilün)

“Lağab-ı hazret-i Yūnus Zū’n-nūn”
Cümle envā‘ı bize oldı ħelāl
“Şalkımın kök dibi olmuş ‘urcūn”
Her bir eczāsı anın kullanıılır
“Zū şucūn oldı qarışmış sözler”
Va‘ dīn encāzı için saña düşen
“Dā’im olmağ dimedir deymūme”
Cevriniñ ismi olup lafz-ı müdām
“Len terānī beni sen görmezsin”
Seni öpsem didim ol şūħa didi
“Rükn her nesneniñ aqvā ħarafi”
‘Ar idermiş bize ol mäh-liğā
“Perdedir kenn ve ekinne cem‘ i”
Tutuşup şu‘le-i āh ile gönül
“Eski māla dinilürmiş ‘āhin”
Sīnede ‘ilme defīne dinilür
“Dindi şandūka şivān ile şuvān”
Luğf-ı Bāri ile her tehlikeden
“‘Āyin ol kim yaramaz gözle bağar”
Bağmasıyla kör olası ħāsid
“Şe’nu buğz ‘adāvet dimedir”
Munşıfa ‘afv u keremdir dā’im
“Reyb-i şekk itme dağı bu dehrūn”
‘Aql irişmez bu fenā dünyānıñ
“Sırrını fāş idicidür ‘alene”
‘Aşğ her kimde olursa ‘adet
“Dil-i ħam-nāk ile kıl Ĥağğ’a niyāz”
Ĥağğ kabül eyler o demde elbet
“Ser-nüvişt-i güher-i pāk-ekşer”
Adı da çığsa hüner ile çi sūd

Ĥaşlet-i devletidir şabr u sükūn
“Cem‘ i envān balığın adı da nūn”
Nağlden tākdan olur bīrūn
“Ĥurmanıñ orta budağı da ‘uhūn”
Zülfünüñ vaşfına dā’ir mazmūn
“Ĥācete dindi şecn cem‘ i şucūn”
Kākül-ı efkārı ile serde cūnūn
“Hem dağı geldi o ma‘ nāya vutūn”
Didi ağıyar ile oldum memnūn
“O nice olabilir keyfe yekūn”
Sebeb-i vuşlat-ı yārin altūn
“Dağı meyl itmege de dindi rukūn”
Kām-ı erbāb-ı kemālāta fūnūn
“Olmuş āteş yağacak yer kānūn”
Vār ise māluñ olandır Kārūn
“Hem ħazīne adı kaytūn yağtūn”
Tolsa envā‘-i ma‘ārifle derūn
“Dağı şağlanmış olana di maşūn”
Dā’imā ħāsid olan şağş-ı zebūn
“Bed-nazar degmiş olandır ma‘yūn”
İki zehr ile mürekkeb ma‘cūn
“Ĥağb u şe’n emre dinür cem‘ i şu’un”
Reng ü nirengi bütün buğalemūn
“Ĥādişātına dinür raybu menūn”
Bu ħişāl eyler anı pek mağbūn
“Āşikār olma ‘alen gibi ‘alūn”
Niyyetiñ ola ħulūşa mağrūn
“Ud‘ ullāhe bi-ğalbin mağzūn”
Olamaz ħağğ elimden me‘mūn
“Ĥātemūñ nağşı gibidir vārūn”

(Mef' ulü / Mefā' ilü / Mefā' ilü / Fe' ülün)

Teşne şuşamış kanmış olandır dağı sır-âb
Sînemde olan şerha ile hûn-ı sirişkim
Şîre di üzüm şuyına hem bekmeze düş-âb
Sükker lebinin lezzetine uymayup ancak
Gülzâr u gülistân güli çok yir dağı gülşen
Seyr it çemen-i vaqt-ı bahârı ne güzeldir
Şeh-vâr dinür pâdişeh lâyık olana
Dürç ü dehen-i çeşme-i la'inde nigârün
Cûy ırmağa di âb-ı revân ya'ni açar şu
Dâğ-ı dili lebriz iden kanlı sirişkim
Ser-geşte başı dönmüşe di dönmege geşten
Çeşminden akan göz yaşına beñziyor elhâk
Âteşde o hayvân ki gezer adı semender
Ol yanmaz ise âteşe bu şuda boğulmaz
Mâhî balığn adı şinâver dağı yüzgeç
İnsâna olur menfa' atı yaz gününde
Dâreşkene ma'nâsı Süleymânî dimekdir
Kimyâciya aldanma hemân kac yanından
Göz yaşına di eşk ü sirişk ağlama girye
Maksûd saña dîdemi göstermeden ey şüh
Mef' ulü mefā' ilü mefā' ilü fa' ülün
Rengin nümâyişlere aldanma Lebîbâ

Hûn-ı diline 'âşıkım ol şüh-ı kamer-tâb
Ferkend selin yardığı yer sel şuyı seyl-âb
Şabr ide idik bâde olurdu o da yâb yâb
Bal şehd dinür şerbete şehd-âbe vü şehd-âb
Pek zevka gider tab' a muvâfık ise aḥbâb
Di çayıra merg' u ter ü tâze ise şâd-âb
Dürdâne-i eşkime nazâr it de bi'l-icâb
Lezzetlü şu hûş-âb iyü inci dürr-i hõş-âb
Gibi dökiver göz yaşını 'âşık-ı bî-tâb
Tîre bulanıktır dağı havzuñ dibi pây-âb
'Ahdinden o pâyân şiken ara yüz esbâb
Deryâda şuyun dönmesi çevrindisi gird-âb
Erbâb-ı zekâyı bu rivâyet ider i' câb
Dirler şu kuşundan kıza batı ördege murgâb
Pek tehlikede bulunur olsa dağı reh-yâb
Ğavta şuya talmağ şuların talğası hîz-âb
Añlar 'amelin var ise iksirde erbâb
Firâr gürîzende cıva jive vü sim-âb
Ḥasret ile 'uşşâkı iden rûz u şeb it' âb
Giryân demek ağlayıcıdır kanlı şu hûn-âb
Feryâd idüp yarı şaḥın eyleme ağzâb
Beñzer o nuḡuşa bu ciḥân kim ola ber-âb

(Fe' ilâtün / Fe' ilâtün / Fe' ilâtün / Fe' ilün)

“Kişinin zevce-i menkûhasına dindi firâş”
Koca qarı giceler gözler iken kâbil mi
“Telli dîbâ dağı istebrâk ü sündüs atlas”
Ḥil' at-i 'ilm ü hüner benim 'indimde hemân
“Ağtaş eyledi muzlim dimedir ma' nâda”
Rûz u şeb ma' şiyet itmekle derûnun ism
“Nem kapup celb-i rutûbet iden olmuş merşüş”
Dindi yârân-ı hevâ gerci derûnumda henüz
“Şağ iken đanku ma' işet dimedir tar dirlik”
Bu sefâhatları terk eyler isem mümkündür
“Didiler mâl bekâyasına gerçi hunşüş”
Mücrimin tevbesi maḥbûl olurmuş vâb iken
“Nâsdan muḥtelif encâs demek vebş olmuş”

Eskidikce oluyor âdeme pek cân-ḥırâş
“Yatağa alma dağı câriyeyi istifrâş”
Bulunur cennet-i a' lâda her envâ-i kımaş
“‘Âbkarî kâle-i vâlâ iyü eşvâb riyâş”
Olarak ḡalbime envâ' i ma' âsî pādâş
“İtmedir hem dağı öyle ḡarañuluk iḡtâş”
Getürir cüz'î şey erbâb-ı dile külli telâş
“Dağı serpindisi şu gibilerin oldı reşâş”
Bizde olmaḡdan ise düşmene tarḡ olsa bu kâş
“Bolca dirlikle dirilmek de ma' iş ile ma' âş”
Saḡlığında anı sen 'âḡil isen şarfa şavaş
“Ḥâlet-i nez' de rûḡun dağı bākîsi ḡaşâş”
'Âlim ü câhil ü zâhid ile rind ḡallâş

İltifât eyleme küyuñdaki ağyāra begim
“Lıŝ u sārık dinilür ħırsıza ammā ki anıñ”
Mel’ anetkār cihānda çoğ olur anlardan
“Fāhıŝe oldı zinā hem yaramaz iŝe dinür”
Mütekebbirlikden aman eyle teĥāŝi zırā
“İllet-i za’ f-ı başarıla gice gören aĥfeŝ”
Cāhiliñ çeŝmi gibi ŝems-i kemāli göremez
“Kıl ħulūsiyla ma’ āŝuñda tevekkül Ĥaĥķa”
Arama başka maĥallerde ŝaĥın erzākıñ
“Böyledir Yūsuf’a hem pend-i cenāb-ı pederi”
İ’ timād olmaya ŝāyān degildir zinhār

“Ol dirinti süfehā zümresidir hem evbāŝ”
Cāna kaŝd ideni düzd ide nigāh-ı ħün-pāŝ
“Kıatı mel’ ūni kefen ŝoyıcı ya’ ni nebbāŝ”
İfĥāŝi eylemedir fāŝık olan fıŝkıñı fāŝ
“Öyle iŝ idici bed söyleyicidir faĥĥāŝ”
Gündüzün görse daĥı aña baĥılmazmıŝ yaş
“Yarasa kuŝı da vaĥvaĥ imiş hem ĥuffāŝ”
Cān u dil ile koyup dergeh-i teslīmde baŝ
“Fe’ ala’ l-lāhi tevekkel bi ĥulūŝın li ma’ āŝ”
Sözümü diñle ŝaĥın kimseyi itme sırdāŝ
“Rāz-ı pinĥāñıñı iĥvāñıña da eyleme fāŝ”

(Müstef’ ilātün / Müstef’ ilātün)

Ĥübān güzeller gülici ĥandān
Va’ d itmiş idiñ üftādegāna
ŝalınıcıya dirler ĥemān hem
Beñzer mi serve ol yār gerĥi
Binend mārā bizi görürler
Ağyāra zırā pek mültezemdir
Rāndīd ez-der sürdi ĥapudan
Her bir geliŝde bābın raĥıbe
Rānden ne dirseñ sürmek dimekdir
ŝavdı baŝından ‘ uŝŝāķı zülfi
Kerdem rüfūŝe itdim günāhi
Biĥāre ĥaldım dest-i hevāda
Gizlü nihān ü bellü ĥüveydā
Ben gizlesem de dildāre ĥālīm
Aldayıcıya dindi firībā
Ağyārı ŝorma bilmem raĥıbi
ŝībā-zebān di sözi faŝiĥe
Ben gibi böyle söyle mi ŝaĥma
Āgāz ol iŝe baŝlamaĥdır
Ĥayr ide Bāri bi’ l-cümle kārı
Ağır girān u yeyni sebük hem
ŝāyān-ı redde lāyık ĥabüle
Yeksān nebāŝed olmaz berāber
Ĝamzeñle göñlüm vaşfında dirler
Girāter ol kim pek futııcıdır
Ĥurtuldu elbet ĥayd-ı sivādan
Müstef’ ilātün baĥr-i recezdır

Eylerler ammā ‘ uŝŝāķı giryān
Būsīden öpmek ‘ ahd oldı peymān
Seyr it geĥerken ol ŝūĥ-ı fettān
Öyle dimekdir daĥı ĥırāmān
Tenhāda cünbüş itsek de bir ān
Baĥmaĥ nigāh u gözci niĝeh-bān
‘ Uŝŝāķ-ı zārı encām-ı cānān
Begŝūd acdı ĥapucı der-bān
Budur başı ŝor benden ey cān
Olmuş sineklik adı meges-rān
Nefsime uydum azdırdı ŝeyĥān
Hem nādım oldum geştem peŝimān
Yārıñ dehānı ‘ āŝıķda efĝān
Göriniciđir ya’ nı nümāyān
Ĥuramaz sözinde va’ d itse ĥübān
Dīv ehremen hem cinnile ŝeyĥān
Erbāb-ı tab’ a taĥŝine ŝāyān
ŝöz bilen ādem merd-i suĥan-dān
Ammā gerekdir bā-nām-ı Yezdān
Soñna dirler encām u pāyān
Aĥvāl-i zāhid eĥvār-ı rindān
Anlardır āñhā bunlardır iŝān
Ehl-i hünerle ‘ ālemde nādān
Pür-dil bahādır ĥorĥaĥ ĥirāsān
Pend ü naŝiĥat olmaz perīŝān
şol kim ĥaĥıcı oldı girizān
Bil de du’ ā et Vehbī’ ye her ān

Ādāb-ı nazmı sen de Lebībā

Öğren biyāmūz kolaydır āsān

(Fe' ilātün / Fe' ilātün / Fe' ilātün / Fe' ilün)

Āb-yār oldı şuvarıcı şusuzdur bî-āb
Dīdeden dökdüğüm eşk-i ter ile sīnemdir
Hāḡ kuşu murğ-ı şeb-āvız ayağından aşılır
Āfitāb-ı rûhunuñ pertevin inkār iden
Giceden ḡalma şebīne gicelik oldı şebî
Taldığım baḡr-ı tefekkürde iştidim didiler
Reh-revān yolculara dīndi dū-esbe ulağa
Da' vet-i ḡazret-i dildāra gönül ḡazırdır
Nā-bedīd oldı belürsüz yoḡ olandır nā-būd
Kām-res olanı erbāb-ı hünerden şāyed
Marğazan dīndi mezār adına hem gūristān
Mağfīret itmese Hāḡḡ müşkil olur iş gerçi
Eyi söz cümlesi de dīñle çevirme yüzini
Meşnevide didiği ḡazret-i Mevlānānıñ

Teşne-i 'aşkuñ ider çeşme-i la' lūñ sīrāb
Şu aşup taldığı yer daḡı sītaḡr u gūl-āb
Şubḡa dek yā Hāḡ diyerekden yāb yāb
Yarasa şeb-pere yıldız böceğidir şeb-tāb
Māl-i ḡülyā ile yat yoḡise ḡazır eşvāb
Uyḡunuñ evveli ma'nāsına olmış ser-i ḡ'āb
'Aşıkān eyler iken küy-ı dilārāya şitāb
Ya'ni ayağı üzengide dimek pā-ber-rikāb
Hüner erbābına iḡsān u kerem bi'l-īcāb
Bulunur ise de pek az bulunandır nā-yāb
Cümleye rahmet ide ḡazret-i Rabbü'l-erbāb
ḡaba yapılmış olan türbeye dirler gūrāb
O rivāyet ki bize eyledi āl ü aşḡāb
Hemegi nīk sūhān ḡuş kun u rūy metāb

(Fe' ilātün / Fe' ilātün / Fe' ilün)

Rede vü reste zede cümlesi şaf
Derd-i 'aşkıñ idüp ifşā ey dil
Zend ü āteş zene çakmaḡ adıdır
Şerer-i āh ile gönülüm aınmaḡ
Şāḡib-i baḡt ḡunük daḡı şovuk
Yaş döker aḡ şaḡalına vā' iz
Oldı yanmaḡ erimek sūz u gūdāz
Gönle baḡ āteş-i 'aşkı gör de
Saḡsınuñ adı sifāl ammā ki
ḡadeḡ-i ehl-i ḡarābāta dinür
ḡurbaḡā ḡük di arḡa kārız
Alur āhestelik ile menzil
Hem sūtūr oldı bineḡ ḡayvānı
Lāzım etmek gibi her dā'ireye
Müşterek cümle lisānda şābūn
Her ne şeyden olur ise olsun
Eb ü ceddīñ gibi cidd üzre olup
Faḡat ecdādıñ ile faḡr itme

Oldı 'aşıklar idüp şūr u şıḡaf
Sū-be-sū her yañadır sūy ḡaraf
Disem ey seng-i dil āhım ne tuḡaf
Gül ḡıḡılcım dīmedir ḡavdır ḡaf
Şaḡş-ı bāridler olur kām be-kef
Senḡe di ḡoluya ḡara ḡasef
Āteş-i 'aşkıle 'uşşāḡa şeref
Sūḡte yanmışa di yalūna tef
ḡırılınca buḡalā ider esef
Müşterekdir 'Arabī ile ḡazef
Oldı āḡāzeleri bī-ney ü def
Dīndi ḡaplumbaḡaya daḡı keşef
Yemini şuyını vir itme telef
Daḡı ḡayvān yiyecek nesne 'alef
Başḡa bir ad dimemiş āna selef
Fārīsīde köpüḡe dirler keff
Olma tenbellik ile ḡa'na hedef
Eyle kesb-i hüner ey ḡayr-ḡalef

(Mef' ulü / Fâ' ilâtün / Mef' ulü / Fâ' ilâtün)

Boşdur tehi̇ tolu pür şu âb u kûze bardağ
Çanlu yaşımla çeşmim gördükce dir o hünî
İşmarlamak siperden gönderdi hem firistâd
‘ Âkıllerin mizâcî kâr-ı şevâbı her dem
Çapmağa di rübüden yelmek dağı devîden
Sermâyesi felâhın nefis ü hevâdan ey dil
Bön kimseye di kûden fertüt hem buñamış
İkbâle aldanup da kim i' timâd iderse
Pirâye zîb ü ziver ârâyiş oldı zînet
Lâyık olan vücûdî zîbâyiş-i hünerle
Âbisten ü siterven yüklü kışır dışiler
İtmez vefâ bu ‘ âlem bir kimseye egerçi
Urmağ zeden leked-zen tepme urıcı ya‘nî
Âlâm-ı cevri-ı yâri feryâd ü âh u zârı
Oynariken yutulmağ ma‘nâsı bâhten hem
Müstef' ilün fa' ulün müstef' ilün fa' ulün
Her kârînî cihânda eyle Hüdâya tefvîz

Rindâna ancak ‘ âdet sâğarla bâde çaçmak
Tîre şuden bulânmağ hem cüy-bâr ırmağ
Tâ sine-gâhâ cânân tîr-i cefâyı elhağ
Secmek güzîden oldı dağı sitâden almağ
Fi' lünde olma zînhâr mânend-i murğ-ı çaylağ
Çacmağ gürîhten hem püyîden oldı koşmağ
Kimdir diyü sorarsın işte benim muhağkağ
Şeydâ deli dimekdir kâlîve şaşkın ahmağ
‘ İlm ü hüner ma‘ ârif-i ehl-i kemâle ancak
Ârâsten bezetmek pirâsten tonatmağ
Merdânelik degildir ‘ avratlara kul olmağ
Çoğmağa dindi zâden hem zâsten çoğurmağ
‘ Uşşâğa gerçi cânân ağıyâra lâkin eşfağ
Çekmek keşîden oldı engîhten koparmağ
Bâzigeğ-i cihânda bi-mâyelikle qalmağ
Sa‘ y eyle kim olasın ehl-i kemâle mülhağ
Hağğa tevekkül iden dâ'im olur muvaffağ

(Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün)

Şivegerdir cilveli nâzik güzeldir şüh u şeng
Yâr ile hem-bezm olunca meclisün ârâyişi
Bîve şul germide kızmışdır zıbıkcı sa‘terî
Didi bir sahhâğa rûsbî çarıya ta‘rif idüp
Kân-cimâ‘ u âlet-i ma‘ hûdenün adı nere
Bu lûgatdır çâre vâr mı bilme lâzım oldığın

Kür nâ-binâ u dağ-ser başı tâzlâğ kel keçel
Kimden işitmiş âşımken çoca Vehbî bunları
Çırmızı surh siyâh kara yeşil sebz ağ sefid
Çeşm-i ağıyâr ile beñzimden olur pek âşikâr
Münc ü zembür arıdır kend u çoğan bâl engebîn

Yârün âzârıyla güftâr-ı raqîb-i bed-sühan
Çurs ayu püzîne maymün seg köpekdir gürk kurd
Çorçar insândan anıñçün üstüne eyler hücum
Çurbağaya di vezağ kaplumbağaya seng-püş
Eyler istikrâh elbet her kim eylerse nazâr

Sevdiğim şüh-ı dilârâ güller olmaz aña deng
‘ İşve nâz u bûs öpüşdür şerm utanmağ ‘âr neng
Pîrezen menfûrdur tab' imda mânend-i neheng
Hem zıbıç adı meçâçenk dindi dağı çiz çeng
Bunu terdif eyledi âyine-i efkârı jeng
Ferc küs hem âb-ı püş olmuş menî ergen
meleng
Gördüğim dellâkler şehbâde ba' zısıda çeng
Ker sağır dirler çolâğa çeng di topala leng
Hün-ı eşkim târ-ı zülfünle hağ-ı ruhsâre deng
Gök kebûd şarı zerd boya fâm u güne reng
Zahm ururlar yaklaşan insâna mânend-i
meşeng
Çatlu nüşîn acı telh ü zehr niş ü hem şereng
Râst gelürse bunlara şahrâ olur insâna teng
Şîr arslan dilki rübâh dağı kaplân peleng
Pek zararlıdır iderler ekşeri şuda direng
Yengece har-çeng ü kirpi hâr-püş pençe çeng

*Kebg keklîk atmaca bâse toğan şeh-bâz hem
Talma dünyâ cîfesine oldı çün murdâr h̄âr
Yây kemân u zih kirîş peykân demren nevk uç
Sîne-gâhımla senüñ tîr-i müjeñ ey kaşu yâ
Düzd hırsız ip resen âver getür âvîz aş
Nefs-i emmâre ile şeytân la'îndir bilmiş ol
Fehm ü dânişe olur akrân içinde ser-firâz
Bu benim terdîfimi idüb nişân-ı iftilhâr*

Aldanur murğ-ı za'îf bunlar ile eyleser ceng
Çaylağın adı galîvâj u zağan tûrnâ keleng
Bunları pâ-mâl itdi şadme-i toğ u tüfeng
Hem nişân âmâc oğdur nâvek ü tîr ü hedeng
Târ-ı zülfe ' aşık-ı nâ-kâmı ey şüh-ı fereng
Yol kesici râh-zen şöhretlûsi seng ü meşeng
Çalışup taşıl-ı ' ilme tûrmayan mânend-i seng
Kim oğursa bu kitâbı başına taşsun çeleng

(Fe' ilâtün / Fe' ilâtün / Fe' ilâtün / Fe' ilün)

*Çok resâ çok yime bisyâr mehîr endek az
Râhat-ı kalb ile imrâr iden evkâtın
Gend-ı nâdir pıraşa sîr şarımşâk koğu büy
Zurefâ bezmine sıkletle te' affün virme
Oldı pervend kûrumsâk ki dimekdir pûzvenk
Ehl-i dil zümresi yanında olurlar rûsvâ
Mül oynâş dağı deyyûsa dinür kerdengel
Kağbeye meyl idemez merd-güşâde meşreb
Yaşşı pehn ince de bârîk sitebr oldı kalın
İtme endîşelere şarf eyle ' ömrünü amel
Kuş yemi çine vü yavru beçe lâne yuvadır
Sen hümâ-yı hüneri şayda çalış dinse dağı
Fâ'ide sūd u gezend oldı zarar şatdı fûrûht
Nağd-i câna virilür ise metâ' -ı vuşlat
Seng-i dillikle omuzdan bizi lâyıq mı begim
Germ ü serdine bakılmaz bu fenâ dünyânıñ
Redd idüp de sözümü soñra peşimân olma*

Öyle hayvân gibi ekl itmegi terk eyle biraz
Oldu hursend kanâ' at idici hırşa di âz
Böyle bed-râyiğhalar tab' -ı selîme uymaz
Hem dinür koğmuşa gendide soğan oldı piyâz
Bize lâzımlu degil öyle le'im nâ-sâz
İbneğânî vü gulâm-pâreye dirler beçe-bâz
Bunların hâlini setr eyleyemez perde-i râz
Rûsbîye câf u celeb di başı açık ser-bâz
Bu mezâyaları terdîf mizâca uymaz
İnlü pehnâ kışa kütâh u uzun dağı dirâz
Olma ' âlemde ' abeş-kâre düşüp de kuş-bâz
Murğ kuş bâl kanatdır dağı uçmak pervâz
Kâle-i ' ömrümüzü müftene bu ' aşk-ı mecâz
Râygân di ucuza müfte hem ortak enbâz
Atmak endâhten taş atıcı seng-endâz
Nev-bahârı da geçer şayfi da dâ'im kalma
Eyleme vaqtîni zâyî' dime kış yaz oğu yaz

(Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilâtün / Fâ' ilün)

*Kola bâzû dindi ma' nâsı ' Arabca oldı bâ'
Kârgâh-ı dehrde kâlâ-yı kâma iktîşâd
İçmek âşâmiden ü hem iktibâ' u iktimâ'
Her hişâlini aḥseni insâna gayz u kinini
Oldı nev-peydâ vü muḥdes yeni icâd olunan
Nîk-nâmlıktır güzel iş işleyüp hayrâtlar
Şîd olmuşdır güneş âdi anuñ gibi zükâ
Âfitâb-ı rüyunuñ ' aksiyle bu gönülümdeki
Şimşege dirler dirâş olmuş hem ol ma' nâda berğ
Şem' -i dâğ-ı sinemiñ ' aşk âteşiyile ' âdeti*

Ḳullarında Ḥaḳḳ yaratmışdır lâ celli'l-intifâ'
Gez dağı arşun dimekdir kim murâdifdir zirâ'
Ekl ü şürbe düşme pek ' âlemde mânend-i sabâ'
Yutmağa dindi fûrû bürden dinür hem ibtilâ'
Şeylere ol emirde eylemezler ittibâ'
Dağı peydâ kerden icâd eylemek hem ihtirâ'
Parlıyamaz ol kadar sen mehle itse ictimâ'
Işığa aydınlığa pertev dinür dağı şu ' â'
Yaşıyor dirsem ki buldı tâb-ı âhım irtifâ'
Parlamak oldı dirâşşiden nazîri iltimâ'

*Dindi qorqutmağa bākāniden ü terhib hem
Eyleyüp luftin recā lâzım olan Allāhdan
Aldamağ oldı firibiden ki gābn anıñ gibi
Nefs ü şeytān eyledi izlāl seni şad hayf ile
Oldı pūşāniden örtmek tesettür gibidir
Hağdır ancağ rāzı olmağa hem uymağa sezā
Bātıl efkara düşüp kec-revlik itme zinhār*

İtmede a^ç dā-yı dīn ü devleti merd-i şicā^ç
Hağv itmekdir hirāsiden me^çālī irtiyā^ç
Pek fenā şeydir bu kār-ı nā-becāyı iştinā^ç
Di firibāniden aldanmağa ya^çnī inhidā^ç
Hil^ç at-i ihlāsıdır fāhır-i libās intifā^ç
Emr ü fermānu'l-lāhı mü'mine dā'im-i muṭā^ç
İnneme'l-ħağğā ħağğıñun bi^çr-rızā ve^çl-ittibā^ç

(Fe^ç ilātün / Fe^ç ilātün / Fe^ç ilātün / Fe^ç ilün)

*Cāme eşvāba dī ũnluğ tene ten dağı beden
Ten-i gül-gūnuñı örtüp bize fāş eylemeyen
Postın kürk giribān yağa kaftān kabā
Eski zaħmımdan ağan hūn-ı ğama ālūde
Hil^ç at-ı fāhire eksün u perend aṭlasdır
Bu sehī kāmētüne zinet ü ziver olıcağ
Kıř semmūra dağı pek iyü kürke dinilür
Kürk dimiş kişe luğatler yazan erbāb-ı kemāl
Çeşn bayrāma ziyāfet günine dirler hem
Mevlevī sikkesine hem-ser olur mı gerçi
Hātemiñ adı nigın yüzüğüñ engüşter
Baña eşvāb dikerken düşüyor destinden
Derz yiv baħye nigende yamaladı jende
Yāre ağıyar yamandığını gördükce didim
Pine-düz eski dikici vü kürāde eski
O emeller^ç abeş efkār ile şevb-i ye'si
Ber-meğāz u dağı feğyāz dimek şerbetlik
Az olursa yaramaz işine olsun çokca
Der-ħor-ı ān ki neyem oña ki lāyık degilim
Bu mahāretleri eş^çār-ı dil-efzāde Lebīb*

Her ne giyseñ yağışur ħaddiñe ey ğonce dehen
Tona şalvār dinür gömlege hem pīrāhen
Hāzır ey şūh eger hānemi teşrif itsen
Āstīn yeñ yeni nev oldı etekdir dāmen
Saña^ç idiyiye müheyyā olan ey serv-i semen
Per-niyān nağşı olan nev^ça dinür aṭlasdan
Bilürem kāşki olsaydı bahāsı ehven
Līk Şirāzda hil^ç at diyü güş itdim ben
Yārsız hiç biri^ç indimde değil müstaşsen
Çoğ cevāhırlı olan tāca dinürmiş gerzen
Dehen-i yār-i hemān hātemi-ı güyā diñlesen
Derziniñ yüksüğü engüştene igne süzen
Fuğarā zümresiniñ giydigi eşvāb kühen
Yamanıñ adı vejeng anıñla dī düğmege sen
Küberā yanına da^ç vā-yı ħuğuk ile giden
Dūhten dikmek imiş dağı bürīde kesilen
Çocucuğ istek ider söylemez ammā ki sühan
Ya^çni bağşış diyü şākirdiñ eline virilen
Kerem ü luftı ile ħazret-i Rabb-ı zü'l-minen
Virdi Allah baña bār-ı Hudā dād-ı be-men

(Fe^ç ilātün / Fe^ç ilātün / Fe^ç ilātün / Fe^ç ilün)

*Açııcı oldı küşāyende^ç Arabca fettāh
Tūr tevekkül ħapusında kerem-i Mevlāya
Tañrı adı ile bā-nām-ı ħudā bismillāh
Zekān-ı yarı alup ağıza ħayālimde bu şeb
Parlayan nesneye tābende vü lāmi^ç dinilür
Pertev-i āh bırakmaz aña ħācet gerçi
Va^ç d-i vaş eyleyüp āşüfte-i ħasret-keşüñi
Şağlamağ oldı nühüften ki me^çālī ihfā*

Bāb-ı mağşüd küşāde oluyor billāh
Di anahtar diyecek yerde meğeng ü miftāh
Her bir ef^ç ālde müsellimler ider istiftāh
Sīb ħor-dem yidüm elmāyı ekeltü^çt-tüffāh
Āfitāb-ı ruğ-ı yār itdi bu ħavlı izāh
Şem^ç-i izān çerāğıñ adıdır hem mişbāh
Şād kerden di sevindirimege ya^çni ifrāh
Mümkün olur mı göñül ħālini mānend-i şabāh

Nâleden aşı-ı garaş hâl-i dili dildäre
Güşe-i çeşm di göz ucına hem gamzu'l-ayn
İstegim şebah-i şev düzdide niğeh çeşminden
Kovcıya dindi suhan-çîn dağı nemmâm öyle
Cehülânîñ hüner erbâbına dağl u zemmi
Şâyegânî di ucuzluğa rifâğa gibidir
Dem-i hüzn ü elem vaqt-i gam u guşsa olur
Eyliğin ile baña ac kapuyı ey açıcı
Dest bir halka-i dergâh-ı tevekkül şüde âm

Âşikâr eyleme vâ kerden imiş hem îzâh
Fitne cavlağda gözün olmadı gitdi işlâh
Nigerîden dinilür bakmağa ya'ni ilmâh
Bu şabi' atda olan bulmadı 'âlemde felâh
Köpeğin ürmesi lâyiden-i seg ya'ni nibâh
Öyle demlerde hafiflenmede bâr-ı ervâh
Huşk-sâl ol sene kim kaht u gılâ ola külâh
Yetişür oldığım eţraf-ı cihânda seyyâh
İftâhu'l-bâbi bi-ikrâmüke lî yâ Fettâh

(Müfte' ilün / Fâ' ilün / Müfte' ilün / Fâ' ilün)

Huşk kuru yaş ter otlağa dirler giyâh
Karını toyup çâr-pâ râhat ider dâ'imâ
Giceyi ihyâ iden şağşa di şeb-zindedâr
Cebr-i nefis eyleyüp feyz bulan dem-be-dem
Eyle tevekkül dimek oldı penâ-veh bikun
Hıfz-ı Hudâdır hemân iki cihânda bize
Külbe küçük hücredir muhtaşarı hâne-veş
Tev'em olursa sezâ hâne-i cennet eyle
Kâgıd-ı zerdî berât adı ne fuğrâ nişân
İtdiğin âzârı ben cân u gönülden yirim
Şarpa girîve di yol gösterici reh-nümün
Vâdi'-i âmâlde râh-ı cehâlet gibi
Virme medeh çek bekeş koma dimekdir menih
Semt-i rızâda bulan gönülün ala 'âşıkın
Ansız olan nâgehân hem dağı nâgâh imiş
Başka zamân hiçdir yâr ile birlikdeki
İster iseñ ma'rifet yanına gel de dile
Gitme uzağa şağın tâlib-i 'irfân isen

Halkımı hem terbiye itmede dâ'im ilâh
Kurı çırâ kâh imiş oldı şamân âdi kâh
Gaflet ile geçmede vaqtimiz eyvâh u âh
Hem dağı şeb-hîz odur vaqt-i seher bâm-gâh
Hâzret-i Hâkka müdâm ister isen intibâh
Şaklanacak yer kemîn dağı sığınmak penâh
Sevğ ider öyle yere sevdiğini hayr-ğâh
Hağ yoluna yapılan tekye gibi hânkâh
Hağlu rûhuñla seniñ kaşların ay yüzi mâh
Pâdişehiñ virdiği dirlik imiş nân-ı şâh
Küyuña ey dilrübâ itdigim âh-ı siyâh
İşlek olan ulu yol adı imiş şâh-râh
Rîze-i elmâsı dil-i yâresine gâh gâh
Al bisitân iste cüy isteme dirse meğ'âh
Ugradığım derd ü gam-ı 'aşk ile bî-iştibâh
Vağte di hengâm gâh u gâhice dimek de gâh
Pür hünerim bendeñiz gerçi ki bağtım siyâh
Ger tu biğ'âhî hüner nezd-i men-i âv bi-ğ'âh

(Fe' ilâtün / Fe' ilâtün / Fe' ilâtün / Fe' ilün)

Şerm-gîñ utanıcı oldı kadındır bânû
Şâhib-i keyd-i 'azîm olduğuna şübhe mi var
Biri birine qarışmış dimedir piç-â-piç
Başına derd olan üftâde-i sevdâ-zedeniñ
Pehlivâna yel ü alp güreşe küştî di
Nefs-i emmâreye gâliblere dinse şâyân
Câvidânî ile câvid ebedî vü dâ'im
Küy-ı yâra gidebilseydim iderdim orada

Añlaşılmaz ne dimek ma'ni-i lafz-ı ebû
Pîre-zen koca qarı sıhr idicidir cādū
Zülf-i dildârda vaşf eyledigim her bir mü
Müy kıl şâne farâk şac bölügidir gîsū
Eski metrük hünerlerden idi ancak bu
Güçlü kuvvetlü tüvânâ dağı kuvvet nîrū
Böyle bilmek gerek Allah Te'alâ'yı kulu
Râhat âsâyiş cennet gibi hemçün minū

Sīb elmadır iyü bih daḥı beh ayvâdır
Baña ŧeftâlü gerek bâġ-ı ruḥuñda gerçi
Aşma tâk u üzüm engür qoruğdur ġüre
La‘ l-i renginüñe taqlîd idelden beridir
Enberüd u likel enberd dinür emrûda
Yüzünü gerdenini öpme yanımda birdir
Bâr u ber meyve vü turfanda yemiş nev-bâve
‘Aşıkça ŧeŧkat iden şüh-ı cihânda güzelin
İñ süḥanrâ bu sözi nîk şinev diñle iyü
Ne qadar olsa daḥı nâdire fenn-i devrân

Zâkan-ı yâr ile bu lehçe-i zerdim yâ Hû
Nâr enâr ü erik enva‘ ma dirler âlü
Bâġda seyr ü temâşası olur pek dil-cü
Oldı ġül-nâr kirâz vişnedir âlü-bâlû
Ki anuñ pek iyüsin taġda yemiş ayü
Şeŧtereng ile hülû ikisi de ŧeftâlû
Lezzeti tâze müzâmîn qadar olmaz iyü
Bihterin pek iyüsidir daḥı nîk ü niġû
Rızkuñ Allah virür eyleme aşlâ kayġû
Fârsî bilmeyen âdem olamaz nâdire-ġû

(Mef‘ ülü / Fâ‘ ilätü / Mefâ‘ ilü / Fâ’ ilün)

Kâtib debîr ü ḥâme vü kilik oldı hem qalem
Çalış hemân kitâbete herkes bilür buni
Gizlik qalem-tırâşa vü ‘aynek di gözlüġe
Andan olur hüner-vere ser-rişte-i kemâl
Derhem odur ki burtışa qarış buruş ola
Seyrânda raġîb ile ol mehlikâ gibi
Divân-ḥâne adı da tâlâr imiş daḥı
Göñlümde tutdığım ser-i küy-ı niġârdır
Olmuş piriste besleme ‘avret maġûlesi
Ey şâh-ı ŧivekâr қаpıñda göñül müdâm
Pek kutlu nesne oldı hümâyün hümâ gibi
Hengâm-ı vuşlatıñ gibi ey mehlikâ seniñ
Ḥum küb dimekdir eġri ḥam u keġ dinür daḥı
Pâ-buşa pây-dân u daḥı keġş ü sür dinür
Kış günlerinde taġda bayırda lüzümü var
Mef‘ ülü fâ‘ ilätü me‘ fâilü fâ‘ ilün
Bayraqda gösterir ise câhil çi fâ’ide

Oлмақ gerek ma‘ arife verzişle muḥterem
Mektubuñ adı nâme yazılmış nüvişte hem
Keskince kâtib olmaya baġın ki budur ehemm
Peşm-i devât gerçi dimiş liġâyâ ‘Acem
Mânend-i târ-ı turre ġisü-yı ḥam-be-ḥam
Birbirine yanaşmış olana dinür be-hem
Vâsi‘ olan қонақların içinde mültezem
Şeb-ḥâne-i pād-şâh sarâyındaki ḥarem
Nazmımda zen maġûlesi oldığım istemem
Çâker kul oldı daḥı perestâr imiş ḥadem
Sevdâ-yı târ-ı perçemi başımda dem-be-dem
Vaġt-i mübâreke dinilür hem ḥuceste-dem
Göñlüñ geñişçe tut viremez kec mizâc-ı ġam
Anuñ ile muḥâfaza olur hemân qadem
Hem cizme müze vü çarıġuñ adıdır ŧemem
Ekşer bu veznile dinilen ŧi‘ r olur etemm
Râyet-keşân-ı ‘ilm ü ma‘ arif olur ‘alem

(Fe‘ ilätün / Fe‘ ilätün / Fe‘ ilätün / Fe‘ ilün)

Ġâze ġül-ġüne kızılca ki ider ruḥları âl
Saña lâzım deġil ey kaşı kemânım gerçi
Bir vilâyet adı Ferḥâl ki dilberleri çoġ
İtdi âviḥte ‘aşıklarının göñlünü yâr
Çeşm-i zaḥm oldı nazar degme ne‘ üzü billâh
Kendü başına gelir ‘âkıbetinde bi-şekk
Ḳayrevân gökleriñ eḥrâfi sitâre yıldız
Kaşını zülfi miyânında görince şandım

Olamaz ḥüsn-i ḥudâ-dâd gibi zîb-i cemâl
Vesme kaşa çekilen râstıġa dirler beñe ḥâl
Görmiyen şehri-Sitânbul’ı ider böyle ḥayâl
Her taraftan şalınan saça dinürmiş fer-ḥâl
Nazar-ı ḥased bed-pişe olur ‘ayn u bâl
Düşmeniñ daḥı fenâ yorması şanusı şikâl
Emr-i Bârî ile devrân ider her meh ü sâl
Yeñi ây mâh-ı nev oldı ‘Arabî adı hilâl

Çeşm-i süzen dime mefhūmudur igne deligi
İnce fikr itmege vābeste degildir biliriz
Adı ‘anḳā kuşunuñ var ise sīmurḡ imiş
Murḡ-ı dil kırtulamaz baḡlu iken kākülüne
Ḥāksār ol ki toza tobraḡa bulaşmış ola
Kim diyü şorar isen zūlfūñ ile bendeñizim
Dindi āmūhten öğrenmege kesb eylemege
Farḡ u temyīz olunur hükm-i şeri‘atle hemān
Saçmaḡ efşānden ü riḡten olmuş dōkmek
Derd-i heciriñle ḡam-ı ‘aşḡın ile gönlümdür
Oldı ḳālīçe nihāl ü keçeniñ adı nemed
Lāf u sözlerle ḡoludur deheni aḡyāruñ
Yaşda kim olsa berāber aña hem-zād dinür
Çuşşadan iñleme fikr eyleme şükr it Ḥakk’a
Peñdimi diñler iseñ sen de Lebībā her dem

Oradan seyr ider ‘ālemleri erbāb-ı kemāl
Hem o ma‘nāda daḡı oḡ gezi olmuş sūfāl
Söz açup vara yoḡa kendimi itmeme işḡāl
Ḳanadıñ ucları şeh-per daḡı dindi şeh-bāl
Ḥāk-i dergāhına ‘uşşāḡ olurken rū-māl
Ayaḡ altında sürünmüş depelenmiş pā-māl
Sa‘y idüp ‘āḳil olan eylemez aḡlā ihmāl
Hem ḡarām oldı şüfür u daḡı misrād ḡelāl
Saña ‘āşḡklarınıñ ḡanını re’sü’l-āmāl
Pür-şude ḡolmuş olan pek ḡoludur māl-ā-māl
İtmeli vaḡt-i şitā geldiḡi dem istiḡşāl
Hegbe ḡar-çīñ ḡarār imiş o ḳıl ḡara çuvāl
Gözediñ birbirini eylemesünler izlāl
Luḡf u iḡsān ider ḡullara Rabb-ı müte‘āl
Şükr īzed kun ez-endūh miyendiş ü menāl

(Fā‘ ilātün / Fā‘ ilātün / Fā‘ ilātün / Fā‘ ilün)

Di müsāfir ḡondıḡı ev şāḡibine mizbān
Buldıḡını ekl eyleyüp umduḡını bulmaz imiş
Birbiri ardınca pey-der-per sekir iz daḡı pey
Rinde duḡluñ zāhidā pek nā-sezādır söylemem
Ez-berāy u daḡı anuñ iḡün ūrā aña
Cevr-i dilber-i ‘aşḡ ‘aceb bir derd imiş ben görmedim
Anşān o anlarıñ hem iñşān o bunlarıñ
Mālikān-ı mülket genc-i kana‘āt lā-cerem
Çetr çadır oba ḡargāh u otaḡdır bārgāh
Pek yaḡışur ḡubbe-i gerdūn-ı dūn serkeşe

Żirā ikrām eyler āşḡāb-ı mürüvvetden olan
Hem misāfir miz ü miḡmān dindi daḡı miḡmān
Derd ü ḡam ta‘ḳīb ider āşḡāb-ı ‘aşḡı nāḡehān
Hem senüñçün ez-pey-i tu anıñiçün behr-i ān
‘Āşḡ olmuş dā’imā giryāndur üftāde-gān
Buncılayın zīnsān u ancılayın ānçünān
Bizlere bir ḡışsecik yoḡdur bu ‘ālemdede hemān
Pādşāhlardır keyān kimler dimeḡ daḡı kiyān
Eyler āsāyiş bu yerlerde hemişe kāmrān
Pek büyük çadır dimeḡ hem göḡgelikdir sāye-
bān

Gök sipihr oldı zūḡal keyvān ‘uḡārid tır imiş
Cümlesi maḡkūm emr-i ḡazret-i bī-çündür
Müşteri Berciş ü Merriḡiñ adı Behrām hem
Tālī‘ ūñ yāverse eyle ḡudret-i Ḥaḡḡ’a niḡāh
Merz-i büm olmuş vaḡan ser-ḡad sınırdır daḡı
Yekdir Allah yek ile bekle Ḥudāniñ bābını
Pās ḡıfız itmek daḡı bir rub‘ı imiş ḡiceniñ
Rān uyluḡ çakşıra şalvara da rānīñ dinür
İşte ḡāzır bende cevelān it efendim cā-be-cā
Bileḡü ḡaşı fesāne siḡr efsūn u fūsūn
Yat uyu ey tıfl-ı nevres ben saña naḡl ideyim
Biḡte olmuş elenmiş nesne pürvizen elek

Yoḡısa ‘aḡlıñ eger aḡḡkāmiña sen de inān
Ülkere pervīñ dirler ‘arş-ı a‘lā gerzmān
Dā’imā eflāke devrān iderler bī-gümān
Żühre nāḡid ü şaman uḡrısı olmuş keḡkeşān
Rüz u şeb maḡfuz olsun mülket-i İslāmiyān
Merz ser-ḡad adıdır ser-ḡad aḡası merz-bān
Vaşfını teḡāvül iderler ‘aşḡla ḡasret-keşān
İç yüzünden şoḡbet açmaz bunlarıñ ehl-i beyān
Ḳula at yek-rān binilmişden kināye zir-rān
Ḳaş başına ḡoca ḡarılar iderler her zamān
Daḡı efsāne ḡikāyet hem dinürmüş dāsitan
Diḡḡat eyler her bir emrinde ḡürūh-ı nüktedān

Serzenişle hürd olur dâ'im derûn-ı ehl-i dil
Aķıcı cüyân çekiden tamlamak bâred yağan
Eşk-i çeşmim mâcerâsın açmadan kaçdım saña
Bismil olmuşdur boğazlanmış büriden kesmedir
Cevr ile kıanım kıurutduñ var mı cânım fâ'ide
Yara zaķım u yârelî zaķmîn daķı zaķm-nâķ
Ol taķib-i cânâ şordum gönlümüñ zaķmın didi
Bel miyân olmuş vasať ma' nâsına daķı gelür

Şarmış ol nâzik teni aġyâr zevķinden dimiş
Fârsî örgendim oldum böyle tatlu dillü ben
Ben de bilseydim Lebîbâ dir idim Vehbî gibi

Dögmedir kübiden ü mihrâs ma' nâsı havân
Eşk-i çeşm-i ' aşık giryân-ı zâr u nâtüvân
Mičeked tamlar dimek kıan tamlayıcı hün-çekân
Dest-i cevriñde tutar ol şüh tîġ-ı bî-amân
Muħħ ilik ma' nâsına gelmiş kemikdir üstühân
İtdi gönlüm hancer-i nâhüt ile bir cânsitân
Di teşennüc olmuşa bâsür u pür-hün tolu kıân
Var mı yok mu bilmem ammâ aşlı ey nevr-es-i
civân

Kuşaġa dirler kemer hem ince belli mü-miyân
Ögredir tûñilere sükker gibi nuťķum lisân
Fârsî amühthem geştem çunîn şîrîn-zebân

(Mefâilün Mefâilün Mefâilün Mefâilün)

Mübârek ferruħ u ferħunde vü ma' mürdur âbâd

Dil-i ' uşşâķ ġâhi iltifat vü ġâh cevriñile

Di peyker şürete Erteng bir şüret kitâbıdır
Çıkardı anların da naķşını encâmıda gerdün
Siyeh-çerde di esmer çehreliye yâ' ni gendüm-ġün
Bir aşub-ı cihânı sevdim ' âlemde neme lâzım

İçinde ay görünmüş bir kıuyudur çâh-ı Nahşeb hem

Derünümde gören ' aks-i kıamer-tâb-ı ruħuñ şandı

Direfş-i ġâveyânî şol deri bayraķ ki itmişdir
Kazârâ ol ' ilmde vefķ-i şaddır şad olup itdi
Muħâba ihtirâz oldı daķı pervâ o ma' nâda
Kıapusunda nigârîñ âh u feryâd itmeden kaçdım
Keder olsa göñülde ġâr ġâr u sük-i mâtemdir

Nigârî her görüşde ' aşık-ı rüsvâlâra mişvâr
Beşik gehvâre mâm-ı nâf ebe kıarı daķı bâ-zâc

O tıfl-ı nevr-eside ' aşkı bâzîçe şanur ġüyâ

Teraħķum mihrbânî vü nevâziş oħşamaķdır hem

Muvaħķhidler derüñî dâ'imâ yâ Rab mübârek
bâd

Sevinmiş ġurrem ü dil-şâd hem maħzündür nâ-
şâd

Velîkin eylemez şüret-perestlik merdüm-i âzâd
İki meşhür naķķâş adıdır Mânî ile Bihzâd
ġüzeller zümresini eylemek ister isen ta' dâd
İki maħbûbı çok şehre dinürmiş ġalluħ u Nev-
şâd

Benim gönlüm ki eyler mihr-i rüy-ı yârdan
istimdâd

O aydur mâh-ı Nahşeb ibn-i Muķanna' eylemiş
icâd

Humâyün Fâl ile İrâniyânüñ kıuvvetin müzdâd
Demirci ġâve Deħġâķî anıñla eyledi ber-bâd
Fenâ işlerden erbâb-ı zekâyâ dâ'imâ mu' tâd
Dimekdir her ne olur ise olsun her çi bâd-â-bâd
Sürür-ı kıalbimiz itsün Cenâb-ı ġaķķ hemân
müzdâd

Çaġırmaķ âh çekmekdir fiġân u nâle vü feryâd
ġudâ ġayrû'l-halef ihsân ide bi'l-yemin ve'l-
es' âd

Çocuk küdek yeñi toġmuş olan nev-zâde vü
nev-zâd

Niyâzım senden ey mehpâre ancaķ tıymadan
ħussâd

Seniñ gibi cefâ vü cevri ü nâz ü fitneye mâ`il

*Cehâlet oldı nâ-dânî ma`âzallah dimek bir kes
İki `âlemde elhaq kâm-bin ü kâm-rân olmuş
Di taşlu yire sengistân taşlık senğlâh olmuş*

Bu mışra` gelmiyor terdîfe yükseldi gibi mazmûn
Çi miğüyî ne söylersen nemîdânend bilmezler
Tecâhül eyleyüp dirdi beni gördükde ol meh-rû
Mefâ`îlün mefâ`îlün hezecedir bahriniñ adı
Bihamdillah ve`l-mine Lebîbâ `ilm ü `irfanı

*Sitemger dindi zâlim kimseye zulme dinür bî-
dâd*

İder `âkil olan `ilm ü hünerle dâ`im istisa`ad
Bilici kimsedir dânende dâniş `ilm ü isti`dâd
Raħmsizlikle yâruñ gönlü dirsem olmaz
istib`ad

*Daħı dîvâruñ adı lâd u dîvâruñ dibi bün-lâd
`Abeşdür nazm u şi`ri eylemek câhillere inşâd
Kücâyî kanğı yirdensiñ tûyî bigâne sensiñ yâd
Bu deryâ-yı kemâli eyledi Vehbî faqat icâd
İşitdüm hâceden bir bir şinîdem yek yek ez-
üstâd*

(Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün)

*Raħş at parlayıcı raħşende parlaq tâb-dâr
Âb u tâb u hüsnuñü vaşf itmeden maqşûdumuz
`Aşıkın ma`nâsı olmuş döstâr u döstâr
Kâbil olsa hâlini söyledi `aşık yârına
Dâd-ger `adl idicidir cevri idici zûr-kâr
Felek maqşûdı iden sâhil-i res mülk-i emel
Kocmaya dindi der-âğûş u daħı âğûšten
Yan çizer benden dilârâ varmıdır bir fâ`ide*

*Sâhten düzmek daħı yol taqımıdır berg ü sâz
Ülfet idüp yâr ile her rûz u şeb hâl-i raķîb
Şol ki me`kulâtıdan meyħûş ola hûş-ħôr dinür
Şervet ü sâmânuñı fâş itme kim güçleşmesin
Oldı fikr itmiş nehîden hem sigâliş öyledir
Eyleme ef`âlde te`cîl zirâ ħayr olan
Şulħ ma`nâsındadır ya`ni barışmağ âştî
`Âķibet meħûldür itme heves dilerse de
Tasalu endûh-gîn u tasa olmuşdur fejîm
Başka bir nâm istemem çünki firâk-ı yâr ile
Dâz mefhûmî binâ-dâzâr hem mi`mâr imiş
Dil tutuşdu germi`-i ħasretle sönmez güyiyâ
Rîze rîze pâre pâre tartâğandır tert-mert
`Aşıkıla dîvâne oldum şimdiki `aqlım benim
İş feyâr u işleyiciye feyâr-âver dinülür
İbtidâdan intihâsın fikr ider `âkil ise
Avlamak oldı şikârden hem demîden öyledir*

Esbi nâz u `işveye olmuş o mehpâre süvâr
Pek letâfetlü tarâvetlü dimekdir âb-dâr
Kendüye düşmen şanur üftâdesin ammâ nigâr
Birbirine râst gelmek dî-çihâr ile dî-çâr
`Âķil eyler her işinde i`tidâli ihtiyâr
Furşat u `aşr u zamân daħı hevâdır rûzgâr
Bilürem ammâ nedir çâre rîzâ virmezse yâr
Hem kenâr olmuş kucağ almağ kucağa der-
kenâr
Küy-ı yâre `azm iden `aşıklar için âh u zâr
Muntazamdır sâz mend ü pek muvâfîk sâz-kâr
Tatlu tatlu çok ta`âm itmeklige olur medâr
Hem güvâriden siñirmek ħazmı âsân ħoş-güvâr
Çavlı u fi`le ibtidâda `âķile lâzımlı kâr
İşde te`ħîr vü te`enni eylemekdir bürd ü bâr
Herkes ile merdüm-i dâna dile dâ`im şi`âr
Cenk imiş pür-ħâş ü rezmi ü gîr ü dâr ü kârzâr
Yâr u yâver `aşık-ı âşüfteye ey gül-`izâr
Kâlbi maħzûn ħâtırı mecrûħa dirler dil-fiğâr
Ĥâtır-ı vîrâmı ta`mîr iden ehl-i iktidâr
Yaz evi taħkem daħı muħkem dimekdir üstüvâr
Şîne-i `uşşâķı ħam-keş kâkül-i müşķin târ
Ĥurd-mürd ufağ tefek ya`ni tağılmış târ u mâr
Ĥayra sa`y it ki olur her kâr-ı encâm âşikâr
İş tutucu kâr-dâr iş güc dimekdir kâr [u] bâr
Şayd-gâħında turur murğ-ı dil-i `uşşâķ-ı zâr

Küy-ı dilberden çıkarken gördüm ağyârı didim
Her ne ister isen iste dâ'imâ Allâhdan
Herkese 'arz eyleme dil-ḥ'âhînî ancaḳ Lebîb

Sürgün avı çerge vü daḥı naḥcîr ü şikâr
Bendegânîñ maṭlabın iḥsân eyler Girdgâr
Her çî mîḥ'âhî bicü hem-vâre ez-Perverdgar

Taḥmîs-i Muṭarraf (Fâilâtün Fâilâtün Fâilün)

1
“Oldı yardımcı mu'âvin hem mu'în”
Bî-kes ü nâ-çâra Rabbü'l-âlemîn
Eyleyüb dâ'im tazarru'la enîn
Haḳḳ Te'âlâya gürûh-ı mü'minîn
“İsteriz yardım dimekdir nesta'in”
2
“Hep içenler oldı lezzet-yâb hem”
Çeşmesâr-ı luṭf-ı Haḳḳdan dem-be-dem
Teşnelik görmez hemîşe lâ-cerem
Vaşf-ı pâkinde anîñ gâyet ehem
“Dinmek olmuş lezzeten li's-şâribîn”
3
“Cennete dinmiş cinân ḳalbe cenân”
Bâğ-ı cennetdir ḳulûb-ı mü'minân
Anlara tevḥîd-i Haḳḳ vird-i zebân
Haḳḳlarında dinse lâyıḳ her zamân
“Ḳalble taşdıḳ idenler mükinîn”
4
“Ḥuld imiş hem cennetüñ bir adı da”
Dâḥîl idüb Haḳḳ bizi dilşâd ide
Vardır anda dürlü dürlü mâ'ide
Ḳısmet olmaz lîk şaḥş-ı fâside
“Ehl-i taḳvâ câyı meşva'l-muttaḳîn”
5
“Cennet-i a'lâda maḥşûşa daḥı”
Bir selâmetle geçübde berzaḥı
Görmez iseñ luṭf-ı Haḳḳ'la düzaḥı
Rabbimiz iḥsân iderse ey âḥı
“Beyt-i ḥamd olmuş maḳâm-ı şâbirîn”
6
“Siz girün ey mü'minîn aña ebed”
Böyle fermân eyledi Rabb-i Şamed
Naşş-ı Ḳur'an ile müşbetdir sened
Sermedi zevḳ eyleyiñ bî-ḥadd u 'add
“Dâḥîl oluñ fe'dḥulûhâ ḥâlidin”

7
“Pür-ziyân olmaḳda ancaḳ kāfirân”
Râh-ı ḥüsrânuna dâ'im ol divân
Maḡfret bulmaz aşla müşrikân
Naşş-ı Ḳur'an ile olmuşdur beyân
“İnneme'l-küffâru kânü ḥâsirîn”
8
“Ḡuşşalanmazlar dimekā lâ yaḥzenün”
Cennet-i a'lâda aşlâ müslimün
Olmaz anlar da küdürât-ı derün
Zevḳ u şâdıda olurlar dâ'imün
“Cümlesi emniyet üzre âminîn”
9
“Hem yedinci gökde 'illiyîñ maḳâm”
Çün odur ser menzil-i dârü's-selâm
Kim varsa olur anda şâd-kâm
Ḳısmet itsün cümleye rabbü'l-en'âm
“Şâ'id olur aña rûḥ-ı mü'minîn”
10
“Çünkü ḡılmân oldı ḥuddâm-ı âdem”
Her birisi nûr-ı maḥş u muḥterem
Mü'minîne eylemiş Bârî kerem
Hem daḥı düşîze vü feraḥ şiyem
“Anda cennet kızlarıdır ḥürî'in”
11
“Şol melekler ki yazar a' mälimiz”
Kârımız eṭvârımız aḥvâlimiz
Olur ol defterde heb ef'âlimiz
Eyleyen taḥrîr cümle ḳälimiz
“Anlara dinmiş kirâmen kâtibîn”
12
“Şâhidiz Haḳḳ Tañrısı her 'âlemün”
'Arş u kürsînin ü cinn ü âdemün
Derk olunmaz zâtı Haḳḳ-ı ekremün
Biz deriz vaşfında Rabb-ı erhamün
“Neşhedu'l-lâhe ilâhe'l-'âlemîn”

13

“Ehl-i küfrün ahr ile ol haliki”
Müselmnün nsır hem maliki
Yarlıar rah- Hudaya saliki
ahr ider tevidini her tariki
“nehu bi-hizyi muzi-kafirn”

14

“deme şeytndur ham u mubn”
Cmleyi hıfz ide Rabb’- alemn
Aldadur insn ol kafir- lan
Emrini tutan olur duza harn
“Mekr  şerrinden amn olma emn

(Failtn / Feiltn / feiln)

“Mi zefe alıclarn sazi”
Hub şada zeva gider balıca
“Hem gzel şara tedaub dimedir”
ş- dil-şudenin matlbu
“Old nube vu neave şolkim”
Gnlm ey yr saa eşyadan
“azv imi dşmen ile uramaq”
Harbden amaq gnahkrlıdır
Bu szi fiye itdi icb
“Mervei belde-i Merv’e mensb”
“Dindi ifam byklendirmek”
Kimseyi eyleme takr alı
“Henber at kineyicidir şhil”
ab- yekrane sz olmaz nazmm
“ki khin idiler Şa u Sah”
Bunlarn vat- cehletde aceb
“Tercememde szmi gizleme yok”
Bilinr neyse meal- matlbu
“Nazmmız ol hitame nezdk”
Bu kadar eyleyebildim terdf

Hu olursa ne gzel avz
“Taniye rlamaa gz”
Maadım vafdan ol annz
“Dil-bern eylemesidr nz”
Dilber ann ola nam- efrz
“Ola şeyn seilen mmtz”
Eyleyp mear gede ser-bz
“Kafire cenge gidendir z”
“Dir Acemler Arabye Tz”
Aslnn geri degil dem-sz
Salamak her ne olursa rz
“deme eylemege i zz”
Pek mbrek olur esb- tz
“Hem şhil olmu ann avz”
Didi nal eyleyen efsn-bz
“Şhreti var da khin- hz”
ltizm oldu faat icz
“Leyse f tercemeti elgz”
Gsterp a ide- i cz
“oa ttsun zref bu az”

şbu terdft- şa irneyi havi mecelle- fahane tavimhane- amirede tab u temşil klnmıdır.
Fi 9 za sene 1263

KAYNAKLAR

- BANARLI, Nihad Sami (1987) - *Resimli Türk Edebiyatı Târîhi*, İstanbul, C. 2, s. 782.
- CEYHAN, Adem (2008), “Yayaköylü Ahmed Reşid Efendi'nin Nuhbe-i Vehbi Şerhi”, Kırkağaç Sempozyumu Bildirileri, Manisa, s. 116-117.
- ÇİFTÇİ, Ömer (2007) - *Hâtimetü'l-Eş'âr - Fatin Dâvud*, Ankara, s. 362.
- DEVELLİOĞLU, Ferit (2005) - *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi, S. 1044.
- İNAL, İbnülemin Mahmut Kemal (1988) - *Son Asır Türk Şairleri*, Dergâh Yay., C. 2, s. 868-873.
- KILIÇ, Atabey (2007) - “Türkçe-Farsça Manzum Sözlüklerden Tuhfe-i Vehbî (Metin)”, Turkish Studies Volume 2/2 Spring, s. 410-475.
- Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi (1986), “Mehmed Lebib Efendi”, Dergâh Yay., C. 6, s. 76.
- YURTSEVEN, Necmettin (2003) - *Türk Edebiyatında Arapça - Türkçe Manzum Lugatlar ve Sünbülzâde Vehbî'nin Nuhbe'si*, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara.
- YILMAZ, Emel (2008) - *Yayaköylü Ahmed Reşid Efendi'nin Şerh-i Nuhbe-i Vehbî Adlı Eseri*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Manisa, s. 4.